ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TE BERENDRECHT, STEENOVENSTRAAT-KONIJNENDREEF-KRAAIENBERG

PROJECT RI3BZ011

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 333

Rapport opgemaakt door: Melissa Lamberts en Gabriella Kaszas

Kontichsesteenweg 38

2630 Aartselaar

Maart 2017

Dossiernr. 20074.R.01 (intern)

RI3BZ011(extern)

Aartselaar

DEEL 3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 INLEIDING

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer van de geplande rioleringsen aanverwante infrastructuurwerken langsheen de Steenovenstraat, Konijnendreef en Kraaienberg te Berendrecht (provincie Antwerpen). Deze werken voorzien in de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel (regenwaterafvoer en vuilwaterriool) in de Steenovenstraat en Kraaienberg waar tot op heden nog geen riolering aanwezig is. De afvoer van hemelwater zal gebeuren via de aanwezige baangrachten. Voor de afvoer van het vervuilde water wordt een DWA-leiding aangelegd onder het wegdek in Kraaienberg en de Steenovenstraat. Deze zal aansluiten op het bestaande gemengde rioleringsstelsel ten westen van het kruispunt Steenovenstraat-Keyserstraatje. Om de lokale hoogteverschillen langsheen het tracé te kunnen overbruggen wordt een pompstation voorzien op de kruising van de Steenovenstraat met de Konijnendreef en Kraaienberg. Voor de rioleringswerken wordt het wegdek opengebroken om na de werken in zijn oorspronkelijke toestand hersteld te worden.

De beoogde opbraak van het wegdek en graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de 3.000m² overschrijdt en de ingreep in de bodem (ca. 13.238m²) de 1.000m² overschrijdt moet er, in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een bouwvergunning een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Gezien het tracé over een openbare weg loopt, is onderzoek met ingreep in de bodem voorlopig niet mogelijk. Hierbij wordt bijgevolg een archeologienota opgemaakt op basis van bureauonderzoek.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

Het gevoerde bureauonderzoek is naar onze mening volledig als archeologisch vooronderzoek bij aanvraag voor de aanleg en/of vernieuwing van de rioleringen langsheen de Steenovenstraat, Konijnendreef en Kraaienberg te Berendrecht (Antwerpen)Op basis van een analyse van de landschappelijke, historische, cartografische en archeologische gegevens over het projectgebied menen wij te kunnen besluiten dat er een archeologisch potentieel is maar dat de impact van de geplande werkzaamheden op het archeologisch bodemarchief minimaal is en de kans op kennisvermeerdering zeer gering tot nihil is. .

Dit baseren we op:

1) Uit het historisch en landschappelijk onderzoek (hfds. 3 en 4) blijkt dat het terrein gelegen is in bebost gebied in de zandstreek. Het bevindt zich in poldergebied nabij de overgangszone naar de Antwerpse Kempen. Gezien de nabijheid van water en de ligging was het een mogelijke aantrekkingspool voor bewoning vanaf de prehistorie. Het gebied is geschikt als bosgrond en weiland en mits het nemen van de nodige maatregelen kan het ook gebruikt worden als akkerland. Cartografisch onderzoek wees uit dat de huidige weg een lange geschiedenis kent als straat waarrond bewoning lange tijd zeer schaars bleef. De bebouwing dateert vooral uit recentere tijden en in de 20ste eeuw werd de weg verhard en voorzien werd van nutsleidingen. Tot op heden werd er echter nog geen riolering aangelegd. De bodemkaart toonde dat delen van het tracé OB- en OT-bodems doorsnijden. Het bodemarchief is er door menselijke ingrepen reeds verstoord tot vernietigd. De rest van de gronden worden vooral gekenmerkt door zandbodems. De landschappelijke situatie ter hoogte van het onderzoeksgebied is gelijkaardig aan deze ten noorden van de Belgisch-Nederlandse grens.

De locatie van het onderzoeksgebied in de nabijheid van water vormde een mogelijke aantrekkingspool voor bewoning vanaf de prehistorie. Ondanks de afwezigheid van archeologische meldingen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied (zowel in België als Nederland), die menselijke aanwezigheid vanaf de prehistorie of in recentere tijden zou aantonen, kan niet uitgesloten worden dat zich toch nog archeologische resten bevinden binnen de grenzen van het onderzoeksgebied.

2) Uit een analyse van het huidige landschap blijkt dat het onderzoeksgebied in beperkte mate is verstoord door aanleg van de wegverharding (60cm) en reeds bestaande nutsleidingen (ca. 1m). Bijgevolg zijn de archeologische resten die zich onder het traject bevonden waarschijnlijk vernietigd tot op deze dieptes. De geplande ingrepen in de bodem zouden dus reeds geroerde aarde omwoelen in deze eerder verstoorde zones. Hierdoor is het archeologisch potentieel ter hoogte van deze delen van het tracé zeer klein en bijgevolg is de impact van de werken beperkt wanneer ondiep wordt uitgegraven.

3) De werken voorzien enkel in de aanleg van een maximaal 2m brede sleuf in de Steenovenstraat en Kraaienberg. De uitgraving zal gemiddeld tot op een diepte van 2m onder het maaiveld plaatsvinden waardoor onverstoorde grond zal aangesneden worden. De beperkte breedte van de sleuf en het lage archeologisch potentieel van de omgeving maakt dat de kans op kennisvermeerdering in deze situatie zeer gering tot nihil is. .

Uit 1, 2 en 3 kan geconcludeerd worden dat de verwachting om archeologische resten aan te treffen eerder klein is, gezien het beperkte archeologisch potentieel. Maar de beperkte kennis van archeologisch erfgoed in de omgeving kan niet als bewijs gezien worden voor de afwezigheid ervan ter hoogte van het onderzoeksgebied. Echter de aanwezigheid van eerdere aangetoonde verstoringen en het beperkte inzicht dat kan worden verkregen bij de aanleg van 1 sleuf van maximaal 2 meter breed leid tot de conclusie dat de kans op kenniswinst zeer beperkt tot nihil is. Bij een kosten-batenanalyse kan bijgevolg geconcludeerd worden dat het potentieel tot kennisvermeerdering niet opweegt tegen de kosten van bijkomend archeologisch onderzoek.

Bovengenoemde argumenten en een kosten-baten afweging pleiten daarom voor het afzien van verder onderzoek. Bijgevolg dient ook geen programma van maatregelen te worden opgesteld.